

Dosarul nr. 3r-245/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – G. Ciobanu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru

DECIZIE

30 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul depus de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Vera Șuparscaia,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Culai împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva încheierii din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” împotriva hotărârii din 21 februarie 2020 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani, din motiv că apelantul nu a prezentat motivarea apelului în modul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ,

constată:

La 14 martie 2019, Ion Culai a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, prin care a solicitat anularea deciziei cu privire la refuzul înregistrării, emisă de Serviciul Cadastral teritorial Chișinău nr. 1 al Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” și obligarea Serviciului Cadastral teritorial Chișinău nr. 1 al Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” de a nota (înregistra) în Registrul Bunurilor Imobile preavizul de executare a dreptului de gaj nr. 2 din 01 februarie 2019 asupra bunurilor imobile cu numărul cadastral xxx.009, amplasat pe str. Xxx, or. Xxx și cu numărul cadastral xxx.008, din str. Xxx or. Xxx depusă de creditorul gajist Ion Culai (f.d. 2-5).

Prin hotărârea din 21 februarie 2020 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis integral acțiunea înaintată de către Ion Culai.

S-a constatat ilegalitatea și s-a anulat decizia Agenției Servicii Publice, Serviciului cadastral teritorial Chișinău nr. 1 cu privire la refuzul înregistrării bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor din 12 februarie 2019.

S-a obligat Agenția Servicii Publice, Serviciul cadastral teritorial Chișinău nr. 1 să înregistreze preavizul de executare a dreptului de gaj nr. 2 din 01 februarie 2019, depus de Ion Culai, asupra bunului imobil cu numărul cadastral xxx.009, amplasat pe str. Xxx, or. Xxx și asupra bunului imobil cu numărul cadastral

xxx.008, din str. Xxx, or.Xxx (f.d. 114, 122-129).

La 17 martie 2020, Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” a depus apel împotriva hotărârii din 21 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 121).

La 01 iulie 2020, Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din 21 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea cererii de apel, acceptarea spre examinare a cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei hotărâri noi în sensul respingerii integrale a acțiunii, ca neîntemeiată (f.d. 138-139).

Prin încheierea din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” împotriva hotărârii din 21 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, din motiv că cererea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ (f.d. 141-142).

La 05 august 2020, Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs motivat împotriva încheierii din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 145 recto-verso).

În motivarea recursului a invocat că hotărârea motivată a primei instanțe a fost recepționată de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” la 12 mai 2020.

În scurt timp, la 01 iulie 2020, a fost întocmită și depusă la Curtea de Apel Chișinău motivarea apelului împotriva încheierii din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Recurenta a opinat că nu a comis o eroare când a depus apelul la prima instanță, iar motivarea la instanța de apel.

De asemenea, a indicat că se aștepta să i se acorde termen pentru prezentarea cererii de apel motivată, ca fiind calificat drept un neajuns ce ar trebui înlăturat, conform art. 235 din Codul administrativ.

Recurenta Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” a solicitat prin cererea de recurs anularea încheierii din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea în fond a cererii de apel.

La 17 septembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru notificare intimatului Ion Culai copia recursului depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” împotriva încheierii din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu explicarea dreptului de a depune referință (f.d. 158).

Prin referința depusă la 29 septembrie 2020, intimatul Ion Culai, reprezentat de avocatul Vladislav Pantaz, a solicitat respingerea recursului depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” și menținerea încheierii din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În corespundere cu articolul 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform articolului 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești

împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Instanța de recurs consideră că Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Vera Șuparscaia, s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenele instituite de legiuitor la articolul 242 din Codul administrativ pentru demararea căii de atac în ordine de recurs în secțiunea 1, deoarece încheierea instanței de apel datează cu 22 iulie 2020 și a fost notificată recurentei la 27 iulie 2020 (f.d. 141-142, 143), iar cererea de recurs motivată a fost depusă la 05 august 2020 (f.d. 145).

Prin prisma articolului 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Potrivit articolului 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În conformitate cu articolul 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie prin care respinge recursul.

Examinând recursul depus, prin prisma argumentelor invocate de recurentă și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept pertinente speței, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l respinge, din motivele ce succed.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea din 21 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis integral acțiunea înaintată de Ion Culai (f.d. 114, 122-129).

La 21 februarie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, a expediat în adresa Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” pentru notificare dispozitivul hotărârii din 21 februarie 2020 (f.d. 116).

Din conținutul avizului de recepție a corespondenței DS9350059948AS rezultă că dispozitivul hotărârii din 21 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost notificat Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” la 28 februarie 2020 (f.d. 117).

La 17 martie 2020, Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” a depus, prin intermediul poștei electronice, apel nemotivat împotriva hotărârii din 21 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 119, 121).

Conform scrisorii cu numărul de ieșire 5141, 5142, 5143, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, a expediat la 24 martie 2020 în adresa participanților la proces, inclusiv Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” pentru notificare hotărârea motivată din 21 februarie 2020 (f.d. 130).

Avizul de recepție a corespondenței DS9350159425AS atestă că hotărârea motivată din 21 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost notificată Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” la 12 mai 2020 (f.d. 131).

La 19 iunie 2020, cauza a fost expediată în adresa Curții de Apel Chișinău, unde a fost înregistrată și repartizată la 23 iunie 2020 (f.d. 134, 135).

La 01 iulie 2020, Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” a depus la Curtea de Apel Chișinău motivarea apelului împotriva hotărârii din 21 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea cererii de apel, acceptarea spre examinare a cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu

pronunțarea unei hotărâri noi în sensul respingerii integrale a acțiunii, ca neîntemeiată (f.d. 138-139).

Prin încheierea din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” împotriva hotărârii din 21 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, din motiv că cererea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ (f.d. 141-142).

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În debut, instanța de recurs învederează că, la 01 aprilie 2019, a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ, (1) apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

(2) Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Potrivit articolului 236 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs.

În corespundere cu art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când, motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

Prin prisma articolului 97 din Codul administrativ, (1) notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod.

(2) Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice.

(3) Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare:

- a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării;
- b) notificare prin poștă cu act de notificare;
- c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

În conformitate cu articolul 109 din Codul administrativ, (1) un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. (2) Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

În condițiile speței este relevant că, la 17 martie 2020, Instituția Publică

„Agenția Servicii Publice” a depus, prin intermediul poștei electronice, apel nemotivat împotriva hotărârii din 21 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 119, 121).

Din conținutul avizului de recepție a corespondenței DS9350159425AS se constată înafara oricărui dubiu că hotărârea motivată din 21 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost notificată Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” la 12 mai 2020 (f.d. 131).

Potrivit art. 63 din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil. Dacă o autoritate publică trebuie să efectueze prestații doar pentru o anumită perioadă de timp, atunci această perioadă expiră în ultima zi a ei, chiar și atunci când aceasta este o zi de sâmbătă, duminică sau o zi liberă stabilită prin lege.

La rândul său, art. 261 din Codul civil (articolul 385 în redacția actuală a Codului civil) prescrie în alin. (1) că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Coroborând normele legale precitate se constată că, în speță, începutul curgerii termenului de depunere a motivării apelului este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării hotărârii motivate, adică ziua de 13 mai 2020, iar ultima zi fiind data de 11 iunie 2020 – zi de joi.

Totodată, în acest sens este remarcabil că, prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 55 din 17 martie 2020 privind declararea stării de urgență, s-a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie – 15 mai 2020.

Conform pct. 1 din anexa la Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 1 din 18 martie 2020, pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020.

Potrivit pct.4 din anexă la dispoziția nr.1 din 18.03.2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, cauzele civile, cu excepția, celor ce se examinează conform legii în lipsa părților, care au fost amânate pentru pronunțare, ce vizează eliberarea ordonanțelor de protecție, acțiunile privind confiscarea averii nejustificate, încuviințarea spitalizării forțate și tratamentului forțat, se suspendă de drept.

Punctul 8 al anexei respective stipulează că termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele care se suspendă de drept, aflate în curs la data instituirii prezentei stări de urgență, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Astfel, având în vedere că pentru perioada stării de urgență (17 martie – 15 mai 2020) a fost suspendată curgerea termenului, ultima zi de prezentare a cererii de apel motivat a fost ziua de 14 iunie 2020 – zi de duminică.

Corelând prevederile normative și legale precitate cu circumstanțele faptice constatate, Colegiul vădește că apelanta urma să depună motivarea apelului la Curtea de Apel Chișinău până în data de 15 iunie 2020, ora 00.00.

Însă, fiindu-i notificată motivarea hotărârii primei instanțe și în pofida obligațiilor sale procesuale, apelanta a eludat să depună motivarea apelului în

interiorul termenului legal de 30 de zile de la notificare, termen imperativ prevăzut de lege.

Completul consideră că recurenta-apelantă Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, fiind interesată în soarta soluționării prezentului litigiu, urma să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul său de acces la instanță prin depunerea în termen a motivării apelului, care să corespundă exigențelor impuse de legiuitor, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232 alin. (1) coroborat cu art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

La aspectul dat Colegiul notează că certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție *sine qua non* a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurentului, cât și ale intimatului, astfel încât instanța de judecată, nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

Imperioasă speței este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a apreciat că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. S-a subliniat că aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică, fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu, care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza *Brumărescu c. României*, cauza *Marckx c. Belgiei*).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în cauza *Ponomaryov c. Ucrainei* că, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Continuând șirul logic al dezideratelor expuse mai sus, Colegiul apreciază ca neviabil argumentul invocat de recurentă, precum că se aștepta să i se acorde termen pentru prezentarea cererii de apel motivată, ca fiind calificat drept un neajuns ce ar trebui înlăturat, conform art. 235 din Codul administrativ.

Or, în sensul principiului *nemo censetur ignorare legem*, conform căruia necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii, nerespectarea termenului de depunere a motivării apelului se datorează în exclusivitate comportamentul pasiv și indiferent al recurentei, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale. Respectiv, înțelegerea greșită

de către recurentă a regulilor procedurale nu o exonerează de sancțiunile procedurale.

În cumulul circumstanțelor constatate de instanța de recurs și expuse supra, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel corect a declarat inadmisibil apelul depus de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, din motiv că nu a prezentat motivarea apelului în modul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Conjunctura concluziilor trase de instanța de recurs și expuse supra profilează netemeinicia recursului și necesitatea respingerii acestuia, cu menținerea încheierii din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Conform articolelor 193, 241 și 243 alin. (1) lit. b), (2) și (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, reprezentată de Vera Șuparscaia.

Se menține încheierea din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Ion Culai împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” cu privire la contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Președintele ședinței, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas